

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

19 päivänä lokakuuta 2017*ⁱ

Ennakkoratkaisupyyntö – Teollis- ja tekijänoikeudet – EU-tavaramerkki – Asetus (EY) N:o 207/2009 – 96 artiklan a alakohta – Loukkauskanne – 99 artiklan 1 kohta – Pätevyysolettama – 100 artikla – Mitättömäksi julistamista koskeva vastakanne – Loukkauskanteen ja mitättömäksi julistamista koskevan vastakanteen välinen suhde – Menettelyllinen itsemääräämisoikeus

Asiassa C-425/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Oberster Gerichtshof (ylin tuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 12.7.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 1.8.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Hansruedi Raimund

vastaan

Michaela Aigner,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomari E. Juhász, joka hoitaa jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit K. Jürimäe ja C. Lycourgos (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Hansruedi Raimund, edustajanaan C. Hadeyer, Rechtsanwalt,
- Michaela Aigner, edustajinaan F. Gütlbauer, S. Sieghartsleitner ja M. Pichlmair, Rechtsanwältin,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.6.2017 pidetyssä istunnossa antaman ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan unionin tavaramerkistä 26.2.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 207/2009 (EUVL 2009, L 78, s. 1) 99 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Hansruedi Raimund ja Michaela Aigner ja jossa on kyse Euroopan unionin tavaramerkiksi rekisteröidyn sanamerkin loukkausta koskevasta kanteesta sekä vastakanteena esitetystä kyseisen tavaramerkin mitättömäksi julistamista koskevasta vaatimuksesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Asetuksen N:o 207/2009 johdanto-osan 16 perustelukappaleen sanamuodon mukaan ”on välttämätöntä, että [EU-]tavaramerkin voimassaoloa ja loukkausta koskevien päätösten oikeusvaikutus ulottuu koko [Euroopan unioniin], sillä tämä on ainoa keino välttää tuomioistuinten ja [Euroopan unionin teollisoikeuksien viraston (EUIPO)] keskenään ristiriitaiset päätökset ja niiden vaikutukset [EU-]tavaramerkkien yhtenäiseen luonteeseen”.
- 4 Kyseisen asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”[EU-]tavaramerkki on yhtenäinen. Sen oikeusvaikutukset ovat samanlaiset kaikkialla [unionissa]: sen voi rekisteröidä ainoastaan olemaan voimassa koko [unionissa], sen voi luovuttaa, siitä voi luopua, sen hallintaoikeus voidaan menettää tai julistaa mitättömäksi ja sen käyttö voidaan kieltää ainoastaan koko [unionissa]. Tätä periaatetta sovelletaan, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä.”
- 5 Mainitun asetuksen 6 artiklan mukaan EU-tavaramerkki saadaan rekisteröinnillä.
- 6 Asetuksen N:o 207/2009 52 artiklan, jonka otsikkona on ”Ehdottomat mitättömyysperusteet”, 1 kohdan b alakohdassa säädetään seuraavaa:

”1. [EU-]tavaramerkki julistetaan mitättömäksi [EUIPO:lle] tehdy[n] vaatimukse[n] tai loukkauskanteeseen kohdistuva[n] vastakanteen perusteella, jos:

– –

b) hakija on jättänyt tavaramerkkiä koskevan hakemuksen vilpillisessä mielessä.

– –”
- 7 Kyseisen asetuksen 96 artiklan a ja d alakohdassa säädetään seuraavaa:

”[EU-]tavaramerkkejä käsittelevillä tuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta:

a) kaikissa loukkauskanteissa ja – jos kansallinen laki ne sallii – [EU-]tavaramerkin loukkauksen uhkaa koskevissa kanteissa;

– –

d) 100 artiklassa tarkoitetuissa [EU-]tavaramerkin menettämistä ja mitättömyyttä koskevissa vastakanteissa.”

- 8 Mainitun asetuksen 99 artiklan, jonka otsikko on ”Pätevyysoletus – asiaperustetta koskevat väitteet”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”[EU-]tavaramerkkejä käsittelevät tuomioistuimet pitävät [EU-]tavaramerkkiä pätevänä, jollei vastaaja kiistä sen pätevyyttä menettämistä tai mitättömyyttä koskevalla vastakanteella.”

- 9 Asetuksen N:o 207/2009 100 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Menettämistä tai mitättömyyttä koskeva vastakanne voi perustua ainoastaan tässä asetuksessa säädettyihin menettämistä tai mitättömyysperusteisiin.

2. [EU-]tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin hylkää menettämistä tai mitättömyyttä koskevan vastakanteen, jos [EUIPO:]n tekemästä päätöksestä samojen osapuolien välisestä samaa asiaa koskevasta ja samoin perustein nostetusta kanteesta on jo tullut lopullinen.

--

4. [EU-]tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin, jolle [EU-]tavaramerkkiä koskeva menettämistä tai mitättömyyttä koskeva vastakanne esitetään, ilmoittaa [EUIPO:]lle päivämäärän, jona tämä vastakanne on esitetty. [EUIPO] merkitsee tämän toimen [EU-]tavaramerkkirekisteriin.

--

6. Jos [EU-]tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin on tehnyt lainvoimaiseksi tulleen päätöksen [EU-]tavaramerkkiä koskevasta menettämistä tai mitättömyyttä koskevasta vastakanteesta, jäljennös päätöksestä on toimitettava [EUIPO:]lle. Osapuolet voivat pyytää tietoja tämän toimittamisen osalta. [EUIPO] merkitsee [EU-]tavaramerkkirekisteriin maininnan päätöksestä täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

--”

- 10 Kyseisen asetuksen 104 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei menettelyn jatkamiseen ole erityisiä syitä, 96 artiklassa tarkoitettua kannetta, lukuun ottamatta vahvistuskanteita, jotka koskevat sitä, että loukkausta ei ole tapahtunut, käsittelevä [EU-]tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin keskeyttää asian käsittelyn omasta aloitteestaan kuultuaan osapuolia tai jonkin osapuolen hakemuksesta ja kuultuaan muita osapuolia, jos [EU-]tavaramerkin pätevyys on jo valituksen kohteena toisessa [EU-]tavaramerkkejä käsittelevässä tuomioistuimessa vastakanteen perusteella tai jos menettämistä tai mitättömyyttä koskeva vaatimus on jo esitetty [EUIPO:]lle.

2. Jollei menettelyn jatkamiseen ole erityisiä syitä, menettämistä tai mitättömyyttä koskevaa vaatimusta käsittelevä [EUIPO] keskeyttää asian käsittelyn omasta aloitteestaan kuultuaan osapuolia tai jonkin osapuolen hakemuksesta ja kuultuaan muita osapuolia, jos [EU-]tavaramerkin pätevyys on jo valituksen kohteena toisessa [EU-]tavaramerkkejä käsittelevässä tuomioistuimessa vastakanteen perusteella. Jos jokin [EU-]tavaramerkkejä käsittelevässä tuomioistuimessa vireillä olevan menettelyn osapuolista kuitenkin sitä pyytää, tuomioistuin voi kuultuaan menettelyn muita osapuolia keskeyttää menettelyn. Tässä tapauksessa [EUIPO] jatkaa menettelyä.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 11 Raimund, joka on EU-tavaramerkiksi rekisteröidyn sanamerkin ”Baucherlwärmer” haltija, on myynyt noin vuodesta 2000 lukien kyseisellä tavaramerkillä yrttejä alkoholipohjaista valmistetta varten. Myös Aigner markkinoi yrttisekoitusta, jonka voi kaataa vahvaan alkoholiin, jota hän kutsuu myös Baucherlwärmeriksi.
- 12 Raimund on nostanut Handelsgericht Wienissä (Wienin kauppatorioistuin, Itävalta) sen EU-tavaramerkin loukkaamista, jonka haltija hän on, koskevan kanteen, jotta Aigneria kielletäisiin käyttämästä merkkiä Baucherlwärmer mainitun tavaramerkin kattamiin luokkiin kuuluvia tavaroita ja palveluja varten. Pääasian vastaaja Aigner puolestaan katsoi muun muassa, että Raimund oli saanut kyseisen tavaramerkin moraalittomasti ja vilpillisesti ja nosti kyseisessä tuomioistuimessa vastakanteen mainitun tavaramerkin julistamiseksi mitättömäksi.
- 13 Handelsgericht Wien päätti lykätä kyseisen vastakanteen käsittelyä siihen saakka, kunnes tavaramerkin loukkaamista koskeva kanne, josta pääasiassa oli kyse, on lopullisesti ratkaistu. Koska määräys vastakanteen käsittelyn lykkäämisestä on kuitenkin kumottu, mainittu kanne on edelleen vireillä ensimmäisessä oikeusasteessa. Handelsgericht Wien hylkäsi tavaramerkin loukkaamista koskevan kanteen sillä perusteella, että Raimund oli jättänyt EU-tavaramerkkiä koskevan hakemuksen vilpillisessä mielessä.
- 14 Koska Oberlandesgericht Wien (Wienin alueellinen muutoksenhakutuomioistuin, Itävalta) pysytti ensimmäisessä oikeusasteessa annetun tuomion muutoksenhakuvaiheessa, Raimund teki Revision-valituksen Oberster Gerichtshofiin (ylin tuomioistuin, Itävalta).
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että pääasian kantaja on todella hankkinut pääasiassa kyseessä olevan EU-tavaramerkin vilpillisessä mielessä ja että näin ollen kyseinen tavaramerkki olisi asetuksen N:o 207/2009 52 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla julistettava mitättömäksi. Se kuitenkin pohtii Raimundin valituksessaan esiin tuomaa kysymystä siitä, saattoivatko ensimmäisen ja toisen oikeusasteen tuomioistuimet lausua vilpillisestä mielestä tavaramerkin loukkaamista koskevan kanteen yhteydessä, vaikka vastakanteesta, jolla vaadittiin kyseisen tavaramerkin julistamista mitättömäksi, ei ollut lopullista ratkaisua.
- 16 Kun otetaan huomioon se, että pääasian vastaaja vetoaa asetuksen N:o 207/2009 52 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun ehdottomaan mitättömyysperusteeseen, johon voidaan – kuten kyseisen asetuksen 99 artiklan 1 kohdassa säädetään – pätevästi vedota loukkauskanteen yhteydessä vain, jos vastaaja nostaa tällä perusteella vastakanteen, Oberster Gerichtshof pohtii, riittääkö se, että siihen, että tavaramerkkioikeus on hankittu vilpillisessä mielessä, perustuva vastakanne on nostettu, loukkauskanteen hylkäämiseen jo ennen kuin vastakannetta on ratkaistu (ensimmäinen vaihtoehto); vai voidaanko loukkauskanne hylätä mainitusta syystä vain, jos kyseinen tavaramerkki vähintäänkin samanaikaisesti julistetaan mitättömäksi vastakanteen perusteella (toinen vaihtoehto) tai vielä jos tavaramerkkioikeuksien hankkimiseen vilpillisessä mielessä perustuva oikeudenkäyntivaikeus ei voi menestyä loukkauskanteen yhteydessä, vain, jos tavaramerkki on ensin lopullisesti julistettu mitättömäksi vastakanteen johdosta (kolmas vaihtoehto).
- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoittaa, että nyt käsiteltävässä asiassa loukkauskanteen menestyminen tai hylkääminen riippuu yksinomaan mitättömyyttä koskevasta väitteestä. Se ehdottaa unionin tuomioistuimelle toisen vaihtoehdon hyväksymistä siten, että asetuksen N:o 207/2009 99 artiklan 1 kohdasta pitäisi sen mukaan seurata, että loukkauskanne voidaan hylätä mitättömyyttä koskevan perusteen nojalla ainoastaan silloin, kun ainakin samanaikaisesti hyväksytään vastakanne samasta syystä. Se katsoo, ettei pelkästään sen, että mainitunlainen vastakanne on nostettu, pitäisi riittää, mutta että päinvastoin sen odottamisen, että vastakannetta koskeva ratkaisu tulee lopulliseksi, ei pitäisi olla välttämätöntä. Se täsmentää, että mahdollista velvollisuutta odottaa, että

vastakanteen ratkaisu tulee lainvoimaiseksi, loukkauskanteen ja vastakanteen käsittelyn mahdollista yhdistämistä sekä muutoksenhakua koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä olisi arvioitava vain kansallisen prosessioikeuden suhteen.

- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa vielä, että vaihtoehto, jonka hyväksymistä se unionin tuomioistuimelle ehdottaa, on omiaan varmistamaan sen, että mitättömyyttä tai menettämistä koskeva inter partes väite, joka on esitetty loukkauskanteen yhteydessä, hyväksytään ainoastaan, kun tavaramerkki julistetaan samasta syystä erga omnes mitättömäksi tai menetetyksi vastakannetta koskevassa oikeudenkäynnissä. Erityisesti ensimmäisessä oikeusasteessa hävinneen pääasian kantajan, joka on nostanut loukkauskanteen, olisi riitautettava muutoksenhakumenettelyssä menestyäkseen sekä loukkauskannetta että vastakannetta koskeva päätös. Jos hän riitauttaisi ainoastaan loukkauskannetta koskevan päätöksen, hänen valituksensa hylättäisiin, koska vastakannetta koskeva ratkaisu tulisi lainvoimaiseksi ja estäisi jo etukäteen loukkauskanteen menestymisen.
- 19 Oberster Gerichtshof myöntää kuitenkin, että asetuksen N:o 207/2009 99 artiklan sanatarkka merkitys tai tarkoitus voisivat johtaa myös sen esittämästä tulkinnasta poikkeavaan tulkintaan.
- 20 Näissä olosuhteissa Oberster Gerichtshof on lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Voidaanko EU-tavaramerkkiä koskeva loukkauskanne (asetuksen (EY) N:o 207/2009 – – 96 artiklan a alakohta) hylätä vilpillisessä mielessä tehtyä tavaramerkkihakemusta koskevan väitteen johdosta (asetuksen (EY) N:o 207/2009 – – 52 artiklan 1 kohdan b alakohta), jos vastaaja on nostanut siihen perustuvan vastakanteen, joka koskee unionin tavaramerkin mitättömäksi julistamista (asetuksen (EY) N:o 207/2009 – – 99 artiklan 1 kohta), mutta tuomioistuin ei ole vielä ratkaissut tätä vastakannetta?
- 2) Jos näin ei ole: voiko tuomioistuin hylätä loukkauskanteen vilpillisessä mielessä tehtyä tavaramerkkihakemusta koskevan väitteen johdosta, jos se samanaikaisesti hyväksyy mitättömäksi julistamista koskevan vastakanteen, vai onko sen odotettava loukkauskannetta ratkaistessaan vastakannetta koskevan ratkaisun lainvoimaiseksi tulemistä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 21 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, onko asetuksen N:o 207/2009 99 artiklan 1 kohtaa tulkittava niin, että EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin voi hylätä siinä kyseisen asetuksen 96 artiklan a alakohdan nojalla nostetun loukkauskanteen kyseisen asetuksen 52 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua kaltaisen ehdottoman mitättömyysperusteen vuoksi ilman, että kyseinen tuomioistuin on hyväksynyt mitättömäksi julistamista koskevan vastakanteen, jonka kyseisen loukkauskanteen vastaaja on nostanut mainitun asetuksen 100 artiklan 1 kohdan nojalla ja joka perustuu samaan mitättömyysperusteeseen.
- 22 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että kun kyse on unionin oikeuden säännösten tulkittamisesta, on otettava huomioon paitsi niiden sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osia säännökset ovat (tuomio 19.9.2000, Saksa v. komissio, C-156/98, EU:C:2000:467, 50 kohta; tuomio 25.10.2011, eDate Advertising ym., C-509/09 ja C-161/10, EU:C:2011:685, 54 kohta ja tuomio 26.7.2017, Jafari, C-646/16, EU:C:2017:586, 73 kohta).

- 23 Kun on kyse asetuksen N:o 207/2009 99 artiklan, jonka otsikko on ”Pätevyysolettamus – asiaperustetta koskevat väitteet” ja joka on kyseisen asetuksen X osaston 2 jaksossa, joka koskee loukkausta ja EU-tavaramerkkien voimassaoloa koskevia riitoja, sanamuodosta, sen 1 kohdassa säädetään, että EU-tavaramerkkejä käsittelevät tuomioistuimet pitävät EU-tavaramerkkiä pätevänä, jollei vastaaja kiistä sen pätevyyttä menettämistä tai mitättömyyttä koskevalla vastakanteella.
- 24 Vaikka kyseisestä säännöksestä ilmenee, että EU-tavaramerkkiin sovelletaan pätevyysolettamaa, joka loukkaukskanteen yhteydessä voidaan kumota mitättömyyttä koskevalla vastakanteella, on kuitenkin todettava, ettei yksinomaan mainitun säännöksen sanamuodon perusteella voida ratkaista sitä, onko EU-tavaramerkkejä käsittelevän tuomioistuimen hyväksyttävä mainittu vastakanne ennen kuin se voi hylätä loukkaukskanteen silloin, kun loukkaukskanteen vastaaja vetoaa kyseistä kannetta vastaan tavaramerkin mitättömyysperusteeseen ja nostaa lisäksi mitättömyyttä koskevan vastakanteen, joka perustuu samaan mitättömyysperusteeseen.
- 25 Asiayhteydestä, johon asetuksen N:o 207/2009 99 artiklan 1 kohta liittyy, on todettava, että mainitun asetuksen 104 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että jollei menettelyn jatkamiseen ole erityisiä syitä, 96 artiklassa tarkoitettua kannetta käsittelevä EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin keskeyttää asian käsittelyn omasta aloitteestaan, jos EU-tavaramerkin pätevyys on jo valituksen kohteena toisessa EU-tavaramerkkejä käsittelevässä tuomioistuimessa tai jos menettämistä tai mitättömyyttä koskeva vaatimus on jo esitetty EUIPO:lle.
- 26 Näin ollen asetuksen N:o 207/2009 99 artiklan 1 kohdan tulkitseminen niin, että riittäisi, että mitättömyyttä koskeva vastakanne on nostettu EU-tavaramerkkejä käsittelevässä tuomioistuimessa, jotta kyseinen tuomioistuin voi jo ennen kuin se lausuu kyseisestä vaatimuksesta ratkaista mainitun asetuksen 96 artiklan a alakohdan nojalla nostetun loukkaukskanteen saman mitättömyysperusteen nojalla, johon kyseisessä vastakanteessa on vedottu, johtaisi sellaiseen epäloogiseen seuraukseen, että mainitun asetuksen säännöt, jotka koskevat EU-tavaramerkkejä käsittelevissä eri tuomioistuimissa vireillä olevien asioiden liittymistä yhteen, olisivat tiukemmat kuin säännöt, jotka koskevat samassa EU-tavaramerkkejä käsittelevässä tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden liittymistä yhteen.
- 27 Asetuksella N:o 207/2009 tavoitellusta päämäärästä on muistutettava, että sen 1 artiklan 2 kohdassa säädetään EU-tavaramerkin yhtenäisyydestä. Koska sen oikeusvaikutukset ovat samanlaiset kaikkialla unionissa, sen voi tämän säännöksen mukaan rekisteröidä ainoastaan olemaan voimassa koko unionissa, sen voi luovuttaa, siitä voi luopua, sen hallintaoikeus voidaan menettää tai julistaa mitättömäksi ja sen käyttö voidaan kieltää ainoastaan koko unionissa.
- 28 Tältä osin mainitun asetuksen johdanto-osan 16 perustelukappaleessa todetaan, että EU-tavaramerkin voimassaoloa koskevien päätösten oikeusvaikutus ulottuu koko unioniin, sillä tämä on ainoa keino välttää tuomioistuinten ja EUIPO:n keskenään ristiriitaiset päätökset ja niiden vaikutukset EU-tavaramerkkien yhtenäiseen luonteeseen.
- 29 Mainitun asetuksen tavoitteesta siis seuraa, että EU-tavaramerkin yhtenäisyyden varmistamiseksi EU-tavaramerkkejä käsittelevän tuomioistuimen ratkaisulla, jossa saman asetuksen 100 artiklan 1 kohdan nojalla nostetun mitättömyyttä koskevan vastakanteen yhteydessä julistetaan EU-tavaramerkki mitättömäksi, on väistämättä erga omnes -vaikutuksia koko unionissa.
- 30 Mainitunlaisen ratkaisun erga omnes -vaikutus on sitä paitsi vahvistettu sekä asetuksen N:o 207/2009 100 artiklan 6 kohdassa, jonka mukaan EU-tavaramerkkejä käsittelevän tuomioistuimen on toimitettava jäljennös lainvoimaiseksi tulleesta päätöksestä EU-tavaramerkkiä koskevasta menettämistä tai mitättömyyttä koskevasta vastakanteesta EUIPO:lle, että kyseisen asetuksen 104 artiklassa tarkoitetuissa asioiden yhteenliittymistä koskevissa säännöissä, jotka on palautettu mieleen tämän tuomion 25 kohdassa.

- 31 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 64 kohdassa, tällaisen tuomioistuimen loukkaukanteesta tekemällä päätöksellä on sitä vastoin vaikutuksia vain asianosaisten välillä, joten sen tultua lopulliseksi kyseinen päätös sitoo vain niitä asianosaisia, jotka ovat osallistuneet kyseisen kanteen käsittelyyn.
- 32 Tällainen tilanne on kyseessä silloin, kun, kuten pääasiassa, EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin hylkää loukkaukanteen sen vuoksi, että on olemassa ehdoton mitättömyysperuste, kuten asetuksen N:o 207/2009 52 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu hakijan vilpillinen mieli tavaramerkkiä koskevaa hakemusta jätettäessä, ratkaisematta ensin kyseisen kanteen vastaajan nostamaa mitättömyyttä koskevaa vastakannetta.
- 33 On kuitenkin todettava, että kun otetaan huomioon EU-tavaramerkin yhtenäisyys sekä tavoite välttää asiaa koskevat ristiriitaiset päätökset, EU-tavaramerkin mitättömäksi julistamisen, joka perustuu mainitunlaiseen ehdottomaan mitättömyysperusteeseen, on pädeittävä koko unionissa eikä ainoastaan loukkaukanteen käsittelyyn osallistuneiden tahojen välillä. Tämä vaatimus edellyttää, että kyseinen EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin ratkaisee mitättömyyttä koskevan vastakanteen ennen loukkaukanteen ratkaisemista.
- 34 Näin ollen EU-tavaramerkkejä käsittelevän tuomioistuimen on hyväksyttävä EU-tavaramerkin mitättömyyttä koskeva vastakanne, joka on nostettu asetuksen N:o 207/2009 100 artiklan 1 kohdan nojalla mainitun asetuksen 96 artiklan a alakohdassa tarkoitettua samaa tavaramerkkiä koskevan loukkaukanteen yhteydessä, ennen kuin se voi hylätä viimeksi mainitun kanteen saman ehdottoman mitättömyysperusteen vuoksi.
- 35 Edellä esitetystä seuraa, että asetuksen N:o 207/2009 99 artiklan 1 kohtaa on tulkittava niin, että EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin ei voi hylätä siinä mainitun asetuksen 96 artiklan a alakohdan nojalla nostettua loukkaukannetta kyseisen asetuksen 52 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua kaltaisen ehdottoman mitättömyysperusteen vuoksi ilman, että kyseinen tuomioistuin on ensin hyväksynyt mitättömäksi julistamista koskevan vastakanteen, jonka kyseisen loukkaukanteen vastaaja on nostanut mainitun asetuksen 100 artiklan 1 kohdan nojalla ja joka perustuu samaan mitättömyysperusteeseen.

Toinen kysymys

- 36 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, onko asetuksen N:o 207/2009 säännöksiä tulkittava niin, että EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin voi hylätä siinä mainitun asetuksen 96 artiklan a alakohdan nojalla nostettua loukkaukanteen kyseisen asetuksen 52 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua kaltaisen ehdottoman mitättömyysperusteen vuoksi, vaikka mitättömäksi julistamista koskevasta vastakanteesta, joka on nostettu mainitun asetuksen 100 artiklan 1 kohdan nojalla ja joka perustuu samaan mitättömyysperusteeseen, tehty päätös ei ole vielä lopullinen.
- 37 Ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee, että EU-tavaramerkin yhtenäisyyden varmistamiseksi ja ristiriitaisien päätösten vaaran torjumiseksi asetuksen N:o 207/2009 99 artiklan 1 kohdassa veloitetaan EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin hyväksymään mainitun asetuksen 100 artiklan 1 kohdan nojalla nostettu vastakanne ennen kuin se voi hylätä mainitun asetuksen 96 artiklan a alakohdan nojalla nostettua loukkaukanteen.
- 38 Kuten julkisasiamies on kuitenkin todennut ratkaisuehdotuksensa 80 kohdassa, asetuksen N:o 207/2009 ei sisälly mitään sääntöä, joka edellyttäisi, että jotta EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin voisi hylätä loukkaukanteen, päätöksestä, jolla mitättömyyttä koskeva vastakanne on

hyväksyty, olisi pitänyt tulla lopullinen, eikä mitään sääntöä, jossa kiellettäisiin kyseistä tuomioistuinta odottamasta sitä, että päätös, jolla vastakanne hyväksytään, tulisi lopulliseksi, jotta loukkauskanne voidaan hylätä.

- 39 Mainitun asetuksen missään säännöksessä ei nimittäin aseteta sen edellytykseksi, että EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin voi hylätä tavaramerkin loukkauskanteen mitättömyyden perusteella, sitä, että päätös, jolla se on hyväksynyt saman mitättömyysperusteen vuoksi vastakanteen, jolla vaaditaan kyseisen tavaramerkin julistamista mitättömäksi, olisi tullut lopulliseksi, kun taas mainitun asetuksen 100 artiklassa mainituissa muissa tapauksissa mainitunlaisesta vaatimuksesta on säädetty.
- 40 Mainitunlaisessa asiayhteydessä on muistutettava siitä, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun unioni ei ole antanut asiaa koskevia säännöksiä, kunkin jäsenvaltion asiana on jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteen nojalla määrittää sisäisessä oikeusjärjestyksessään toimivaltaiset tuomioistuimet ja antaa menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat yksityisten oikeudet, mutta jäsenvaltioiden velvollisuutena on taata jokaisessa tapauksessa näiden oikeuksien tehokas suoja (ks. vastaavasti tuomio 30.9.2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, 47 kohta ja tuomio 27.6.2013, Agrokonsulting, C-93/12, EU:C:2013:432, 35 kohta).
- 41 Täten SEU 4 artiklan 3 kohdassa vahvistetun vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat yksityisten oikeudet, eivät saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia luonteeltaan jäsenvaltion sisäisiä oikeussuojakeinoja (vastaavuusperiaate), eivätkä ne saa olla sellaisia, että unionin oikeusjärjestyksessä vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate) (tuomio 16.12.1976, Rewe-Zentralfinanz ja Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, 5 kohta; tuomio 14.12.1995, Peterbroeck, C-312/93, EU:C:1995:437, 12 kohta ja tuomio 27.6.2013, Agrokonsulting, C-93/12, EU:C:2013:432, 36 kohta).
- 42 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteisiin perustuvat vaatimukset koskevat muun muassa unionin oikeuteen perustuvia kanteita sääntelevien menettelysääntöjen määrittämistä (ks. vastaavasti tuomio 27.6.2013, Agrokonsulting, C-93/12, EU:C:2013:432, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 43 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Itävallan oikeudessa Oberster Gerichtshofin oikeuskäytännön mukaan loukkauskanne voidaan hylätä EU-tavaramerkin mitättömyyden vuoksi vain, jos mainittu tavaramerkki on vähintäänkin samanaikaisesti julistettu mitättömäksi vastakanteen perusteella. Mainitun tuomioistuimen mukaan kyseinen vaatimus takaa sen, että mitättömyyttä koskeva väite voi loukkauskanteen, jolla on vaikutuksia vain asianosaisten välisessä suhteessa, yhteydessä menestyä vain, jos EU-tavaramerkki on vastakanteen yhteydessä julistettu samasta syystä mitättömäksi erga omnes.
- 44 Tältä osin on todettava, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 86 kohdassa, että silloin kun, kuten pääasiassa, sama tuomioistuin ratkaisee sekä tavaramerkin loukkauskanteen että kyseistä samaa tavaramerkkiä koskevan mitättömyyttä koskevan vastakanteen, kyseisen tuomioistuimen vastakanteesta antaman päätöksen johdonmukaisuus estää antamasta mainitun päätöksen kanssa ristiriidassa olevaa päätöstä loukkauskanteesta.
- 45 EU-tavaramerkkejä käsittelevän tuomioistuimen on tosin odotettava mitättömyyttä koskevan vastakanteen käsittelyn päättymistä, jotta se voi ratkaista loukkauskanteen. Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on kuitenkin aiheellisesti todennut, loukkauskannetta koskevan menettelyn päättymisen sitominen asianosaisten menettelyyn sitä päätöstä koskevassa muutoksenhaussa, jolla mitättömyyttä koskeva vastakanne on hyväksyty, johtaisi erittäin todennäköisesti merkittäviin viivästyksiin kyseisessä menettelyssä. Tältä osin on muistutettava, että kuten julkisasiamies on

todennut ratkaisuehdotuksensa 89 kohdassa, koska molemmissa asioissa on samat osapuolet, niillä on yhtäläiset puolustautumismahdollisuudet ja niiden on vastattava omien toimiensa seurauksista. Se, että yksi asianosainen pyrkii perättäisillä muutoksenhauilla viivyttämään ensimmäisessä oikeusasteessa annettujen päätösten lainvoimaiseksi tuloa, ei siten voi olla ensisijaista siihen velvollisuuteen nähden, joka tuomioistuimella on ratkaista sen käsiteltäväksi saatettu asia.

- 46 Näin ollen se, että EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin käsittelee yhdessä asetuksen N:o 207/2009 100 artiklan 1 kohtaan perustuvan mitättömyyttä koskevan vastakanteen ja kyseisen asetuksen 96 artiklan a alakohdan nojalla nostetun loukkauskanteen, vaikuttaa olevan omiaan varmistamaan tehokkuusperiaatteen.
- 47 Vastaavuusperiaatteesta on todettava, että nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimella ei ole käytössään mitään tietoja, joiden perusteella olisi mahdollista epäillä, ettei senkaltaisessa oikeuskäytännössä, josta Oberster Gerichtshof on muistuttanut tämän tuomion 43 kohdassa, noudatettaisi kyseistä periaatetta, minkä tarkastaminen on kuitenkin kyseisen tuomioistuimen tehtävä.
- 48 Näissä olosuhteissa toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 207/2009 säännöksiä on tulkittava niin, että ne eivät ole esteenä sille, että EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin voi hylätä mainitun asetuksen 96 artiklan a alakohdan nojalla nostetun loukkauskanteen kyseisen asetuksen 52 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun kaltaisen ehdottoman mitättömyysperusteen vuoksi, vaikka mitättömäksi julistamista koskevasta vastakanteesta, joka on nostettu mainitun asetuksen 100 artiklan 1 kohdan nojalla ja joka perustuu samaan mitättömyysperusteeseen, tehty päätös ei ole vielä lopullinen.

Oikeudenkäyntikulut

- 49 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Euroopan unionin tavaramerkistä 26.2.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 207/2009 99 artiklan 1 kohtaa on tulkittava niin, että EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin ei voi hylätä siinä kyseisen asetuksen 96 artiklan a alakohdan nojalla nostettua loukkauskannetta kyseisen asetuksen 52 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun kaltaisen ehdottoman mitättömyysperusteen vuoksi ilman, että kyseinen tuomioistuin on ensin hyväksynyt mitättömäksi julistamista koskevan vastakanteen, jonka kyseisen loukkauskanteen vastaaja on nostanut mainitun asetuksen 100 artiklan 1 kohdan nojalla ja joka perustuu samaan mitättömyysperusteeseen.
- 2) Asetuksen N:o 207/2009 säännöksiä on tulkittava niin, että ne eivät ole esteenä sille, että EU-tavaramerkkejä käsittelevä tuomioistuin voi hylätä mainitun asetuksen 96 artiklan a alakohdan nojalla nostetun loukkauskanteen kyseisen asetuksen 52 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun kaltaisen ehdottoman mitättömyysperusteen vuoksi, vaikka mitättömäksi julistamista koskevasta vastakanteesta, joka on nostettu mainitun asetuksen 100 artiklan 1 kohdan nojalla ja joka perustuu samaan mitättömyysperusteeseen, tehty päätös ei ole vielä lopullinen.

Allekirjoitukset

i — Tämän tuomion avainsanoihin on tehty kielellisiä muutoksia sen ensimmäisen julkaisemisen jälkeen.